

Niepytalski, Tomasz

Reforma prawa handlowego i jego przydatność do przedsięwzięć innowacyjnych

Rocznik Żyrardowski 1, 35-51

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Reforma prawa handlowego i jego przydatność do przedsięwzięć innowacyjnych

Wstęp

Innowacyjność – na ogół utożsamiany z postępowaniem naukowo – technicznym i jego zastosowaniem w gospodarce. W zależności od przyjętych kryteriów innowacje dzielimy na techniczne i kierownicze oraz na radykalne i stopniowe. Zmiany dokonujące się w polskim prawie gospodarczym możemy określić jako innowacyjne.

Występujące w Polsce innowacje mają charakter radykalny. Nieodłączną cechą zmian radykalnych jest większe ryzyko i niepewność, ale też większe korzyści w przypadku sukcesu niż przy zmianach stopniowych. Zmiany te będą miały wpływ na funkcjonowanie całej gospodarki narodowej. Nawiązując do przedstawionego wyżej podziału, należałoby zaznaczyć, że zmiany te wymuszą pośrednio innowacyjne działania we wszystkich dziedzinach gospodarki. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie zmian dotyczących prawa handlowego. Znajdujemy się w okresie przejściowym, dlatego też przedstawiłem dokonujące się zmiany, nawiązując do stanu prawnego jeszcze (w większości przypadków do końca 2000 r.) obowiązującego. Celem łatwiejszego porównania stanu prawnego uregulowanego w kodeksie handlowym z 1934 r. i w innych przepisach z zakresu prawa gospodarczego ze stanem projektu spółek handlowych z 2000 r., pierwszy z nich zaznaczyłem kursywą.

Zmiany w zakresie rejestracji przedsiębiorców – analiza porównawcza rejestru sądowego i Krajowego Rejestru Sądowego

Rejestr Spółek (rejestr handlowy) (art. 13–25 k.h.) *Powyższe przepisy regulują wpis do rejestru tylko kupca rejestrowego, nie podlega więc wpisowi np. spółka cywilna lub wodna. Stosownie do art.13 k.h.: „§1. Rejestr handlowy służy do uskuteczniania wpisów przez prawo przewidzianych. §2. Rejestr handlowy wraz z dokumentami, złożonemi do rejestru, jest jawny”.*

Działy rejestru (dotyczące spółek handlowych):

A – spółki jawne i komandytowe;

B – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjne;

C – spółki z udziałem kapitału zagranicznego.

Dla każdej spółki od dnia jej rejestracji prowadzone są odrębne akta, rejestrowane w nich są wszelkie zmiany dotyczące prowadzenia spółki, które podlegają rejestracji sądowej. Wpisy są obligatoryjne (przymusowe) i fakultatywne (dobrowolne). Inny podział to wpisy pozytywne (np. art. 25, 165 k.h.) i negatywne (np. art. 21 k.h.).

Zgłoszenia okoliczności podlegającej obowiązkowemu wpisowi do rejestru handlowego powinny być dokonane w ciągu dwóch tygodni od ich zajścia. Zgłoszenia można dokonać osobiście lub przez pełnomocnika (art. 98 k.c. pełnomocnictwo szczególne). Zgodnie z art. 16 k.h. „§1 Sąd rejestrowy bada, czy zgłoszone i dołączone do niego dokumenty zgadzają się pod względem formy i treści z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawnymi. §2. Sąd bada, czy zgłoszone dane zgodne są z prawdziwym stanem, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości”. Np. Sąd w przypadku konieczności uzyskania przez spółkę koncesji dokonuje jej wpisu dopiero po uzyskaniu tejże od właściwego organu administracji państwowej. W zakresie skutków wpisu fundamentalne znaczenie ma art. 23 k.h.: „§ 1. Od daty Monitora Polskiego, w którym wpis został ogłoszony, nikt w stosunku do kupca nie może zasłaniać się nieświadomością zarejestrowanych danych, chybaby udowodnił, że nie mógł o nich wiedzieć. §2. Dopóki dane, które powinny być wpisane i ogłoszone, nie uzyskały skuteczności do postanowień paragrafu poprzedzającego, kupiec może się na nie powołać wobec osób trzecich tylko wówczas, gdy udowodni, że o tych danych wiedziały. Przepis ten nie odnosi się do okoliczności dotyczących zdolności kupca do działań prawnych.

Przedstawione powyżej zasady rejestracji obowiązywać będą do końca 1999 r., po tej dacie wchodzi w życie ogłoszony w Dz. U. nr 121 z dnia 7 października 1997 r. Krajowy Rejestr Sądowy. W związku z tym cały dział II kodeksu handlowego p.n. rejestr handlowy zostanie uchylony. Zasadnicze zmiany w zakresie rejestracji obejmą wszystkich przedsiębiorców działających na terenie Polski. Rejestr składa się z:

- 1) rejestru przedsiębiorców,
- 2) rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- 3) rejestru dłużników niewypłacalnych,

Utrzymano, a nawet rozszerzono jawność rejestru, znosząc obowiązek wykazania interesu prawnego w wypadku żądania wydania z rejestru poświadczonych danych zawartych w rejestrze. Wprowadzono zasadę, że od dnia ogłoszenia w „Monitorze Sądowym i Gospodarczym” nikt nie może zasłaniać się nieznajomością ogłoszonych wpisów. Jednak do czynności dokonanych przed upływem szesnastego dnia od dnia ogłoszenia podmiot wpisany do rejestru nie może powoływać się na wpis wobec osoby trzeciej, jeżeli ta udowodni, że nie mogła wiedzieć o treści wpisu. Przewidziano utworzenie specjalnych urzędowych formularzy, które trzeba będzie wypełnić i złożyć wraz z wymaganymi dokumentami w wypadku rejestracji. Określono termin, w jakim trzeba złożyć do rejestru wnioski na 7 dni od dnia zdarzenia. Sąd ma możliwość wezwania obowiązanych do złożenia wniosku o dopełnienie tego obowiązku, zaś w przypadku niezastosowania się przez nich w określonym terminie (7 dni), może stosować grzywnę, a w ostateczności ustanowić kuratora na okres nieprzekraczający roku oraz zawiesić działalność organu, który był obowiązany do wykonania tych obowiązków.

Rejestr przedsiębiorców stosuje się do:

- 1) osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą,
- 2) spółek jawnych,
- 3) spółek komandytowych,
- 4) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 5) spółek akcyjnych,
- 6) spółdzielni,
- 7) przedsiębiorstw państwowych,
- 8) jednostek badawczo-rozwojowych,
- 9) przedsiębiorstw zagranicznych,
- 10) towarzystw ubezpieczeń wzajemnych,
- 11) innych osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą i podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru,
- 12) oddziału zagranicznych spółek akcyjnych z ograniczoną odpowiedzialnością i komandytowo-akcyjnych działających w Polsce.

Rejestr składa się z czterech działów, obejmujących niezbędne informacje dotyczące każdego przedsiębiorcy.

Całkowitym *novum* jest rejestr dłużników niewypłacalnych, tworzony z urzędu lub na wniosek wierzyciela. Do rejestru dłużników niewypłacalnych wpisuje się z urzędu:

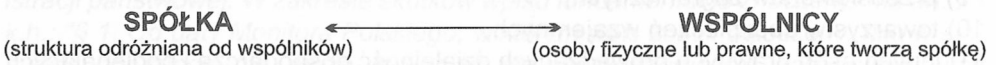
- 1) Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, jeżeli ogłoszono ich upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie ich upadłości został prawomocnie oddalony z powodu braku wystarczającego majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.
- 2) Wspólników ponoszących odpowiedzialność całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli ogłoszono jej upadłość lub jeżeli wniosek o ogłoszenie jej upadłości został prawomocnie oddalony z powodu braku wystarczającego majątku na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego.
- 3) Dłużników, którzy zostali zobowiązani do wyjawienia majątku w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu egzekucyjnym. Do rejestru dłużników niewypłacalnych wpisuje się na wniosek wierzyciela dłużników, wobec których wierzyciel posiada tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko osobie fizycznej i którzy nie spełnili świadczenia w terminie 30 dni od dnia wezwania.

Nowa ustawa o działalności gospodarczej

Podstawowym źródłem definicji przedsiębiorstwa jest kodeks cywilny (art. 55 §1 k.c.). Przedsiębiorstwo możemy określić w różnych znaczeniach:

- 1) podmiotowym jako podmiot stosunków prawnych;
 - 2) przedmiotowym – kompleks majątkowy jako przedmiot stosunków prawnych;
 - 3) funkcjonalnym jako kompleks powołany do prowadzenia określonej działalności.
- Art. 55 § 1 k.c.: „Przedsiębiorstwo, jako zespół składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do realizacji określonych zadań gospodarczych, obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, w szczególności:

- 1) firmę (nazwę), znaki towarowe i inne oznaczenia indywidualizujące przedsiębiorstwo;
- 2) księgi handlowe;
- 3) nieruchomości i ruchomości należące do przedsiębiorstwa, w tym produkty i materiały;
- 4) patenty, wzory użytkowe i zdobnicze;
- 5) zobowiązania i obciążenia związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa;
- 6) prawa wynikające z najmu i dzierżawy lokali zajmowanych przez przedsiębiorstwo”.

1. Działalność wykonywana przez spółkę, prowadzenie przedsiębiorstwa – rozumienie funkcjonalne (np. Art. 79 § 1 pkt 1 czy art. 309 § 1 pkt 2 kodeksu handlowego);
2. Zorganizowany kompleks majątkowy, będący przedmiotem stosunków prawnych – rozumienie przedmiotowe (art. 551 kodeksu cywilnego);
3. Rozumiane jako „przedsiębiorca”, jako podmiot stosunków prawnych – rozumienie podmiotowe (art. 2 Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej Konkurencji).

Działalnością gospodarczą w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. jest zarobkowa działalność wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, wykonywane w sposób zorganizowany i ciągły. **Przedsiębiorca** zaś, w rozumieniu ustawy, to osoba fizyczna lub prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą, o której mowa powyżej.

Ustawodawca przewidział trzy terminy wchodzenia w życie ustawy:

I – 14-dniowy okres *vacatio legis* dotyczy nowego określenia pojęć: osoby zagranicznej, przedsiębiorcy zagranicznego (art. 4 pkt. 3 i 4), oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych (rozd. 5 i art. 89 i 90), małych i średnich przedsiębiorstw (rozd. 6) oraz kwestii udzielania koncesji i zezwoleń (art. 98, ust. 1 i 2);

II – trzy miesiące od dnia ogłoszenia ustawy, dotyczy obowiązków przedsiębiorcy w zakresie rozliczeń (art. 13, 79 oraz 88, ust. 2 i 3).

III – ostatni termin oznaczono datą 1 stycznia 2001 r., dotyczy on wszystkich pozostałych przepisów ustawy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że zbiega się on z rozpoczęciem działalności Krajowego Rejestru Sądowego.

W zakresie zasadniczych zmian dotyczących podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej należy zwrócić uwagę na inne podejście do definicji działalności gospodarczej, jak również potraktowanie jej w kategorii wolności obywatelskich, czego źródłem jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, a której art. 20 stanowi: „Społeczna gospodarka rynkowa oparta na **wolności działalności gospodarczej**, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy part-

nerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej". Taki zapis konstytucyjny stawia pewne wymogi ustawom regulującym działalność gospodarczą. Całkowitym *novum* w porównaniu z ustawą z 1988 r. o działalności gospodarczej są kwestie:

- 1) zezwoleń na wykonywanie działalności gospodarczej;
- 2) określenia małych i średnich przedsiębiorców;
- 3) samorządu gospodarczego;
- 4) obowiązków administracji państwowej w zakresie działalności gospodarczej.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że nie będzie działalnością gospodarczą taka działalność zarobkowa, wytwórcza, handlowa, budowlana, usługowa, która nie będzie wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ustawodawca nie zalicza więc do działalności gospodarczej takiej, która ma charakter przypadkowy i nie jest zorganizowana. Nie określono więc w nowej ustawie tzw. zajęć ubocznych, co miało miejsce w ustawie z 1988 r. w art. 9.

W z kresie podejmowania działalności gospodarczej należy przede wszystkim zwrócić uwagę na art. 5, który (zgodnie z Konstytucją) przyjmuje zasadę, że: „Podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem warunków określonych przepisami prawa”. Poza tą zasadą możemy w innych artykułach doszukać się takich określeń, jak: „z poszanowaniem dobrych obyczajów”, „legalna”, „z zachowaniem uczciwej konkurencji”. Możemy mianem rewolucji gospodarczej określić likwidację dotychczasowego rejestru działalności gospodarczej, który z dniem 1 stycznia 2001 r. został zlikwidowany. Zachowano natomiast (ograniczając do minimum) koncesje i zezwolenia. Określono je w art. 14, a dotyczą one działalności mogącej mieć wpływ na bezpieczeństwo państwa i obywateli lub inny ważny interes publiczny. Określono również okres, na jaki udziela się koncesji – od 2 do 5 lat. Uzyskania koncesji wymaga więc działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż i kopaliny,
- 2) wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją,
- 3) wytwarzania i dystrybucji paliw i energii,
- 4) ochrony osób i mienia,
- 5) transportu lotniczego,
- 6) budowy i eksploatacji autostrad płatnych,
- 7) zarządzania liniami kolejowymi i przewozami kolejowymi,
- 8) rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych.

W ustawie w nowy sposób uregulowano zagadnienia samorządu gospodarczego. W dotychczasowych przepisach podobne regulacje dotyczące wyłącznie osób fizycznych i spółek cywilnych znajdujemy w ustawie z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle, regulującej funkcjonowanie samorządu rzemiosła. Nie sposób odmówić doniosłości ustawowej regulacji dotyczącej samorządu. Trzeba jednak podkreślić, że praktyczna regulacja tych zapisów zależeć będzie wyłącznie od zainteresowanych przedsiębiorców.

Projekt Kodeksu spółek handlowych

Spółki handlowe dzielimy na:

- a) spółki osobowe i kapitałowe;
- b) spółki jawne;
- c) spółki partnerskie;
- d) spółki komandytowe;
- e) spółki komandytowo-fikcyjne;
- f) spółki akcyjne.

Problem autonomii prawa handlowego bez wątpienia uzyskał swoje miejsce już w samej nazwie „Kodeks spółek handlowych”. W ten sposób rozstrzygnięto problem wyłączenia prawa handlowego z prawa cywilnego, podkreślając rangę ustawy w systemie prawa cywilnego, a także nawiązano do tradycji kodeksu handlowego z 1934 r. Należy zaznaczyć, że w dużym stopniu utrzymano terminologię kodeksu handlowego z 1934 r., dostosowując ją do współczesnego języka handlowego. W przepisach usunięto archaizmy, chociaż niektórych określeń może nam brakować, jak chociażby najlepiej oddające skutek działania określenie – pokrycie kapitału „gotowizną”.

Omawianie przepisów z zakresu prawa handlowego należy zacząć od tak zwanych przepisów wspólnych, obowiązujących jeszcze na bazie kodeksu handlowego.

Firma (art. 26,38 k.h.). Art. 26 k.h.: „§1. Firma jest nazwą, pod którą kupiec rejestrowy prowadzi przedsiębiorstwo. §2. Kupiec może pozywać i być pozywany pod firmą”. Firma nie jest nazwą przedsiębiorstwa, które kupiec prowadzi, lecz kupca, firmą może się kupiec posługiwać prowadząc przedsiębiorstwo. Pojęcie kupca stosownie do art. 5 k.h. odnosi się wyłącznie do spółek wpisanych do rejestru handlowego. Art. 5 k.h. „§1. Spółka handlowa jest kupcem rejestrowym. §2. Spółkami handlowymi są spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne”.

Firma nie jest nazwą przedsiębiorstwa, lecz kupca, chociaż zgodnie z art. 33 §1. może się nią posługiwać kupiec, ale wyłącznie jeśli chodzi o czynności związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa – art. 33: „§1. Kto nabywa istniejące przedsiębiorstwo, może je za zezwoleniem poprzedniego właściciela lub jego spadkobierców prowadzić pod dotychczasową firmą, powinien jednak zamieścić w firmie dodatek, oznaczający w firmie nabywcę, zgodnie z art. 27–31, §2. Pozostawienie w brzmieniu dotychczasowym firmy oznaczenia »spółka akcyjna«, »spółka z ograniczoną odpowiedzialnością« lub »spółdzielnia« jest niedopuszczalne”.

Firma dla poszczególnych rodzajów kupców rejestrowych może zawierać inne elementy. Dla spółki jawnej i komandytowej według art. 28: „§1. Firma spółki jawnej zawiera nazwiska wszystkich współników albo też nazwisko i przynajmniej pierwszą literę imienia jednego lub kilku współników z dodatkiem, wskazującym spółkę. §2. Firma spółki komandytowej składa się z nazwiska i przynajmniej pier-

wszej litery imienia jednego lub kilku wspólników, odpowiadających bez ograniczenia, oraz zawiera dodatek »komandytowa«. Nazwiska komandytariuszy nie mogą być zamieszczone w „firmie”. Jeśli chodzi o korpus pozostałych dwóch kupców rejestrowych, to zgodnie z art. 29 k.h. „Firma spółki akcyjnej albo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być obrana dowolnie, powinna jednak zawierać dodatek w pierwszym przypadku »spółka akcyjna« w drugim »spółka z ograniczoną odpowiedzialnością«. Nazwiska osób nie mogą być umieszczone w firmie bez ich zgody lub zgody ich spadkobierców”. W praktyce nazwy firm bywają bardzo różne, często wręcz fantazyjne, np. „Szczęśliwy talizman” Spółka z o.o. czy „Słońce” Spółka z o.o. Spółka może przenieść przedsiębiorstwo stosownie do art. 55 §1. k.c. na inną osobę wraz z firmą. Należy jednak odróżnić sytuacje, kiedy upoważniamy inną osobę do używania naszej firmy – mamy wtedy do czynienia z umową franchisingową. Prawo do firmy jest chronione m.in. art. 37 k.h.: „W razie bezprawnego używania firmy pokrzywdzony może żądać zaniechania dalszego używania firmy, co nie wyłącza dalej idących roszczeń, przewidzianych w innych przepisach”.

Prokura (art. 60–65 k.h.). Prokura to udzielenie upoważnienia do działania w imieniu i na rzecz mocodawcy przez inną osobę.

W zakresie nieuregulowanym w podanych artykułach kodeksu handlowego należy stosować przepis kodeksu cywilnego.

Prokura jest szczególnego rodzaju pełnomocnictwem udzielonym przez kupca rejestrowego, którym, stosownie do art. 60. k.h., jest spółka handlowa określona w art. 5 §2 k.h.: „Spółkami handlowymi są spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne”. Nie mogą więc ustanawiać prokury np. spółki cywilne, przedsiębiorstwa państwowe, (również prowadzące działalność gospodarczą) czy spółdzielnie.

Zakres prokury określony jest w art. 61. k.h.: „§1. Prokura upoważnia do wszystkich czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa zarobkowego. §2. Do zbycia przedsiębiorstwa, wydzierżawienia i ustanowienia na niem prawa użytkowania oraz do zbywania i obciążania nieruchomości potrzeba wyraźnego upoważnienia. §3. Nie można ograniczyć prokury ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich”.

Jak wynika z powyższego artykułu, celem ustanowienia prokurenta jest prowadzenie przez niego przedsiębiorstwa, jednocześnie ograniczone jest jego prawo do działań, które prowadziłyby do zaprzestania działalności przedsiębiorstwa związanej z jego zbyciem czy wydzierżawieniem.

Nie może być ograniczona prokura w stosunku do osób trzecich poprzez określenie osób, w stosunku do których nie może prokurent dokonywać czynności ani ograniczyć miejsca dokonywania tychże, jak również czasu i dodatkowych 3 warunków, jakie powinny być zawarte w umowach zawieranych przez prokurenta.

Prokury (art. 63 k.h.) nie można przenieść na inną osobę, może jednak prokurent ustanowić pełnomocnika do czynności szczególnej lub pewnego rodzaju (patrz „rodzaje pełnomocnictwa”).

Do czynności należących do prokurenta w praktyce należą:

1. Zawieranie wszelkich umów w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo.
2. Dokonywanie czynności związanych z normalnym funkcjonowaniem przedsiębiorstwa, takich jak nabycie i sprzedaż maszyn, surowców, wyrobów gotowych itd.
3. Zaciąganie kredytów na rzecz przedsiębiorstwa.
4. Nabywanie nieruchomości na rzecz przedsiębiorstwa.

Do czynności wykraczających poza zakres mocowania prokurenta należą np.:

1. Zbycie przedsiębiorstwa, wydzierżawienie i ustanowienie na nim prawa użytkowania oraz zbycia i obciążenia nieruchomości należących do przedsiębiorstwa.
2. Występowanie z wnioskiem o rozwiązanie i likwidację przedsiębiorstwa.
3. Występowanie z wnioskiem o upadłość przedsiębiorstwa.
4. Wniesienie przedsiębiorstwa jako wkład do innej spółki.

Wygaśnięcie prokury:

- 1) odwołanie prokury przez kupca rejestrowego;
- 2) ogłoszenie upadłości kupca;
- 3) likwidacja spółki;
- 4) wykreślenie spółki z rejestru;
- 5) śmierć prokurenta;
- 6) całkowite ubezwłasnowolnienie prokurenta;
- 7) zrzeczenie się prokury przez prokurenta.

W dziale przepisów wspólnych (w omawianym projekcie) w sposób zwięzły wyjaśniono podstawowe pojęcia użyte w ustawie. Jedną z istotniejszych kwestii, która nie ma odpowiednika w kodeksie handlowym z 1934 r., jest spółka w organizacji. Rozumiemy przez nią spółkę kapitałową w okresie od jej zawiązania do chwili wpisu do rejestru." Dokonano jasnego podziału na spółki osobowe i kapitałowe, do pierwszych zaliczono: spółkę jawną, partnerską, komandytową i komandytowo-akcyjną, do drugich: spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjną. Stworzono nowe możliwości w zakresie przekształceń spółek, ich podziału i łączenia, jak również uchwalono nowe przepisy karne.

Spółka jawna (według dotychczasowej regulacji art. 75–142 k.h.). Artykuł 75 k.h.: „§1 Spółką jawną jest spółka, która prowadzi we własnym imieniu przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze (art. 4), a nie jest inną spółką handlową. §2. Spółka, która prowadzi we własnym imieniu gospodarstwo rolne w większym rozmiarze (art. 7), a nie jest inną spółką handlową, może być na swe żądanie wpisana do rejestru handlowego i przez wpisanie staje się spółką jawną”.

Obok spółki komandytowej zaliczana jest do handlowych spółek osobowych, ze względu na wkład nie tylko majątkowy, ale i osobisty wspólników. Spółka ta jest umownym zrzeszeniem przynajmniej dwóch osób, które wspólnie prowadzą przedsiębiorstwo w większym rozmiarze na zasadzie pełnej odpowiedzialności. Nie będzie więc spółką jawną przedsiębiorstwo prowadzone na

rachunek kilku osób, ale w imieniu tylko jednej osoby, zaś pozostałe osoby miałyby uczestniczyć tylko w zyskach. Różne są koncepcje uznania lub odrzucenia stwierdzenia, że spółka jawna jest osobą prawną. Za tym przemawiają argumenty:

- 1) może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania;
- 2) może pozywać i być pozywaną;
- 3) może posiadać odrębny majątek.

Przeciw temu, by spółka jawna była osobą prawną, przemawia to, że:

- 1) wspólnicy za zobowiązania spółki odpowiadają wprost wierzycielom;
- 2) majątek spółki należy do wspólników (ma być między nich po pokryciu zobowiązań podzielony);
- 3) wspólnik może wystąpić przeciw innemu wspólnikowi w wypadku, gdy ten naruszy zakaz konkurencji (art. 111, §1);
- 4) wspólnik nie może pozywać spółki, tylko wspólników.

Rozwiązanie spółki powodują:

- 1) przyczyny przewidziane w umowie;
- 2) zgoda wszystkich wspólników;
- 3) ogłoszenie upadłości;
- 4) śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości;
- 5) wypowiedzenie;
- 6) wyrok sądowy.

Przedstawiona powyżej regulacja prawna funkcjonowania spółki jawnej w dużym stopniu uległa zmianom. Wprowadzono subsydiarną odpowiedzialność wspólnika. Wierzyciel spółki może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika wówczas, gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Dalej zabezpieczono interes wierzyciela, dopuszczając możliwość wniesienia powództwa przeciwko wspólnikowi, zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Ostatecznie potwierdzono (dotychczas będące przedmiotem orzecznictwa) stwierdzenie, że wspólnik nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę, jak również wyodrębniono wkład wspólnika, określając go jako udział kapitałowy.

Spółka partnerska to spółka tworzona wyłącznie przez partnerów celem wykonania określonego wolnego zawodu w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą. Określono też, kto uprawniony jest do utworzenia spółki partnerskiej: adwokaci, aptekarze, architekci, biegli rewidenci, brokerzy ubezpieczeniowi, doradcy podatkowi, księgowi, lekarze, lekarze stomatolodzy, notariusze, pielęgniarki, położne, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, rzeczoznawcy majątkowi i tłumacze przysięgli. W sprawach nieuregulowanych w dziale spółki partnerskiej ustawodawca odsyła nas do przepisów o spółce jawnej.

Spółka komandytowa (art. 143–157 k.h.). Zgodnie z artykułem 144 k.h. „do spółki komandytowej stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej”. Art. 143 k.h.: „Spółka mająca na celu prowadzenie w większym rozmiarze przedsiębiorstwa zarobkowego albo gospodarstwa rolnego pod wspólną firmą jest spółką komandytową, jeżeli wobec wierzycieli za zobowiązania spółki przynajmniej jeden wspólnik

odpowiada bez ograniczenia, a odpowiedzialność przynajmniej jednego wspólnika jest ograniczona". Spółka komandytowa jest bez wątpienia formą prawną zbliżoną do spółki jawnej. Wynika to z faktu podobnej regulacji prawnej – te same artykuły kodeksu handlowego. Podstawowym wyróżnikiem jest natomiast fakt, iż jednym ze wspólników jest osoba odpowiadająca w sposób ograniczony, tzn. komandytariusz. Przybliża to bez wątpienia tę formę prawną do spółki kapitałowej.

Wpis do rejestru sądowego spółki obejmuje:

- 1) firmę, siedzibę i zakres działalności spółki;
- 2) imiona i nazwiska wspólników;
- 3) imiona i nazwiska osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki, i sposób tej reprezentacji;
- 4) przedmiot i wysokość wkładu komandytariusza z zaznaczeniem, w jakiej części został on wniesiony;
- 5) oznaczona wysokość sumy komandytowej, do jakiej odpowiada komandytariusz. Odpowiedzialność co do zasady bez ograniczeń dotyczy wyłącznie komplementariusza – komandytariusz odpowiada do wartości wkładu wniesionego do spółki. Może on jednak (art. 152 k.h.) odpowiadać bez ograniczeń, jeśli działa w imieniu spółki jako pełnomocnik, nie informując o tym fakcie osób trzecich.

Rozwiązanie spółki powodują (tak jak w spółce jawnej):

- 1) przyczyny przewidziane w umowie;
- 2) zgoda wszystkich wspólników;
- 3) ogłoszenie upadłości;
- 4) śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości;
- 5) wypowiedzenie;
- 6) wyrok sądowy.

Zmiany dotyczące spółki komandytowej mają wyłącznie charakter kosmetyczny. Dopuszczono (choć w praktyce znane są przypadki rejestrowania przez sądy takich spółek) możliwość przyznania osobie prawnej statusu komplementariusza, wprowadzono wymóg zachowania formy notarialnej w razie przystąpienia do spółki nowego komandytariusza, a także oznaczenia jego wkładów, wprowadzono prawo rozporządzania udziałem komandytariusza pod warunkiem uzyskania zgody wszystkich komplementariuszy i umożliwiono wnoszenie wkładu przez komandytariusza w wartości niższej niż suma komandytowa z obowiązkiem określenia terminu wniesienia pozostałej części.

Spółka komandytowo-akcyjna to nowy typ spółki, niefunkcjonujący w naszej praktyce gospodarczej. Forma ta, daje możliwość dokapitalizowania przedsiębiorstwa bez ryzyka wrogiego przejęcia. Spółka ta w przeciwieństwie do spółki komandytowej, ma prawo emitowania akcji. Bez wątpienia ta forma z chwilą wejścia Polski do Unii Europejskiej daje możliwość łączenia spółek polskich z zagranicznymi. Do istotnych elementów wyróżniających tę formę prawną od innych należy zaliczyć prawo emitowania akcji (obejmowanych również przez komandytariuszy i komplementariuszy), spółka posiada organy – radę nadzorczą

i walne zgromadzenie (kompetencjami odpowiadające spółkom kapitałowym), zarząd zaś to komplementariusze. Zaznaczyć należy, iż w spółkach, w których jest więcej niż dziewięciu akcjonariuszy, musi być powołana rada nadzorcza. Uwzględniono specyfikę spółki w zakresie kompetencji walnego zgromadzenia, żądając w niektórych sprawach podjęcia uchwał za zgodą większości lub wszystkich komplementariuszy.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 158–282 k.h.). „Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być tworzone w celach gospodarczych przez jedną lub więcej osób, o ile ustawy nie zawierają ograniczeń” (art. 158 §1 k.h.). „Wspólnicy nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki” (art. 150 §3 k.h.).

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zajmuje więc miejsce pomiędzy spółką jawną a akcyjną. Ze spółką jawną ma wspólny fakt osobistego prawa wspólników do kontroli spółki, zaś ze spółką akcyjną łączy ją to podobieństwo, że jest osobą prawną i że zachodzi odpowiedzialność tylko majątkiem spółki.

Do powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zgodnie z art. 160 k.h. potrzebne jest:

- 1) zawarcie umowy spółki;
- 2) wniesienie całego kapitału zakładowego;
- 3) ustanowienie władz spółki;
- 4) wpis do rejestru handlowego.

Minimalny kapitał zakładowy spółki wynosi 4000 PLN i dzieli się na udziały po minimum 50 PLN.

Art. 162 k.h.: „§1. Umowa spółki powinna być zawarta w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności. §2. Umowa spółki powinna zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki;
- 2) przedmiot przedsiębiorstwa;
- 3) czas trwania spółki, jeżeli jest ograniczony;
- 4) wysokość kapitału zakładowego;
- 5) czy wspólnik może mieć jeden tylko, czy większą ilość udziałów;
- 6) ilość i wysokość udziałów objętych przez poszczególnych wspólników”.

Władze spółki:

- 1) zarząd;
- 2) rada nadzorcza, komisja rewizyjna;
- 3) zgromadzenie wspólników.

Zarząd – składa się z jednej osoby lub większej ich ilości, w jego skład mogą być powołane osoby spośród lub spoza grona wspólników. Każdy członek zarządu ma obowiązek i prawo prowadzenia spraw spółki, reprezentuje spółkę w sądzie i poza sądem. Członek zarządu bez zezwolenia spółki nie może zajmować się interesami konkurencyjnymi ani uczestniczyć w innej spółce jako wspólnik jawny lub członek władz. Mandat członka zarządu wygasa w wyniku upływu terminu, na jaki został powołany, lub przez jego odwołanie. Również sam członek zarządu może zrezygnować z pełnienia tej funkcji.

Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków wybieranych uchwałą wspólników. Obowiązkiem rady nadzorczej jest sprawowanie stałego nadzoru nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach działalności przedsiębiorstwa. Do niektórych obowiązków rady należą:

- 1) badanie bilansu oraz rachunku zysku i strat;
- 2) badanie sprawozdań zarządu;
- 3) badanie wniosków zarządu co do przeznaczenia zysków lub pokrycia strat;
- 4) składanie sprawozdania zgromadzenia wspólników co do wyników tych badań.

Komisja rewizyjna składa się co najmniej z trzech członków powoływanych i odwoływanych tak, jak członkowie rady nadzorczej. W zależności od sytuacji funkcjonowania komisji w spółce posiadającej lub nie radę nadzorczą jej rola jest różna. Można w dużym uproszczeniu stwierdzić, że jest to organ zbliżony w swych kompetencjach do rady nadzorczej.

Zgromadzenie wspólników jest organem o bardzo szerokich kompetencjach, uchwał zgromadzenia wymagają sprawy:

- 1) zatwierdzenia bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;
- 2) skwitowanie władz spółki za rok ubiegły (absolutorium);
- 3) zmiana umowy spółki;
- 4) zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa;
- 5) zwrot dopłat;
- 6) rozwiązanie spółki, jej przekształcenie lub likwidacja.

Byt spółki zarejestrowanej można zakończyć poprzez jej rozwiązanie, które kończy się jej likwidacją i wykreśleniem z rejestru sądowego. Likwidację przeprowadza zarząd (jako likwidatorzy) lub powołane uchwałą zgromadzenia wspólników inne osoby w roli likwidatorów. Do obowiązków likwidatorów, poza zgłoszeniem do rejestru otwarcia likwidacji, danych osobowych likwidatorów oraz sposobu ich reprezentacji w okresie likwidacji, należy spłata wierzytelności spółki. Likwidatorzy składają do sądu bilans otwarcia likwidacji, a po jej zakończeniu, poza sprawozdaniem z likwidacji, bilans zamknięcia likwidacji.

W zakresie zmian dotyczących spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podstawową jest cel, w jakim można taką spółkę utworzyć. W projekcie ustawodawca odchodzi od celu gospodarczego (jak zaznaczono wyżej), umożliwiając tworzenie spółek w każdym celu prawnie dozwolonym. Minimalny kapitał zakładowy wynosi 50 000 PLN, zaś najniższa wysokość udziału to 500 PLN. W zakresie funkcjonowania spółki większą wagę przywiązano do poświadczeń notarialnych zapewniających jak wiemy datę pewną. Większą wagę nadano firmie spółki, uznając, że musi mieć ona związek z działalnością spółki. Ostatecznie rozstrzygnięto byt spółki w okresie przed jej rejestracją a po zawiązaniu, określając ten okres jako spółkę w organizacji. Obowiązkowe ustanowienie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce, której kapitał zakładowy przewyższa kwotę 1000 000 PLN, a wspólników jest więcej niż dwudziestu pięciu. Szereg zmian wprowadzono w zakresie uchwał walnego zgromadzenia, uwzględniając regulację kodeksu cywilnego. *Novum* jest możliwość podwyższenia kapitału zakładowego spółki ze środków własnych.

Spółka akcyjna; (art. 307–462 k.h.) Spółka akcyjna to typowa spółka kapitałowa, której funkcjonowanie regulują przepisy prawa handlowego. Cechą odróżniająca tę formę prawną od innych jest możliwość jej utworzenia w celu innym niż cel gospodarczy a nawet zarobkowy, w praktyce jednak spotyka się właściwie wyłącznie spółki akcyjne działające w celu osiągnięcia zysku. Bez wątpienia udział akcjonariuszy w kierowaniu spółką jest zdecydowanie mniejszy niż np. w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, daje ona natomiast możliwość większego zaangażowania kapitału, nawet tego drobnego – wysokość minimalna jednej akcji to jeden złoty. Spółka akcyjna jest osobą prawną, akcjonariusze nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki (art. 307 § 3 k.h.). Zgodnie z artykułem 308 k.h. „Statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności. Osoby podpisujące statut są założycielami spółki. Założycieli powinno być przynajmniej trzech, wyjąwszy, gdy założycielem spółki jest Państwo lub związek samorządu terytorialnego”. Do zawiązania spółki konieczne jest:

- 1) oświadczenie o wyrażeniu zgody na zawiązanie spółki;
- 2) ustalenie treści statutu i jego przyjęcie;
- 3) zebranie kapitału akcyjnego, objęcie akcji oraz dokonanie wyboru władz spółki;
- 4) rejestracja spółki.

Bez wątpienia najważniejszym elementem mającym wpływ na funkcjonowanie spółki ma statut. Art. 309: „§ 1 Statut spółki akcyjnej powinien określać:

- 1) firmę i siedzibę spółki;
- 2) przedmiot przedsiębiorstwa;
- 3) czas trwania spółki, jeśli jest ograniczony;
- 4) wysokość kapitału akcyjnego, sposób jego zebrania, nominalną wartość akcji i ich ilość, ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela;
- 5) ilość akcji poszczególnych rodzajów i przywiązanie do nich uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów;
- 6) imiona i nazwiska (firmę) oraz adresy (siedzibę) założycieli;
- 7) organizację władz zarządzających i nadzorczych.

§ 2. W statucie należy ponadto pod rygorem bezskuteczności wobec spółki pomieścić postanowienia dotyczące:

- 1) ilości i rodzajów tytułów uczestnictwa w dochodach lub podziale majątku spółki oraz przywiązanych do nich praw [np. świadectwo założycielskie – przyp. aut.];
- 2) wszelkich związanych z akcjami obowiązków do świadczeń na rzecz spółki poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje;
- 3) warunków i sposobu umarzenia akcji”.

Poza wymienionymi elementami statut może zawierać szereg innych uzgodnień, np. zgodnie z art. 401 k.h. można przewidzieć konieczne quorum wymagane do podejmowania uchwał czy zgodnie z art. 407 k.h. określić inną niż kodeksową wymaganą większość przy podejmowaniu uchwał.

Zgodnie z art. 311 k.h. kapitał akcyjny powinien wynosić przynajmniej 100 000 PLN. Pokryty może być wkładem pieniężnym lub niepieniężnym

(aportem), a wkładem tym mogą być wszelkie rzeczy i prawa, o ile mają wartość majątkową i są zbywalne (np. know-how). Kwestie przeniesienia na spółkę praw do rzeczy reguluje art. 155 § 2 k. h.: „Jeżeli przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, do przeniesienia własności potrzebne jest przeniesienie posiadania rzeczy. To samo dotyczy wypadku, gdy przedmiotem umowy zobowiązującej do przeniesienia własności są rzeczy przyszłe”. Zasadę pokrycia akcji określa art. 311 § 3 k.h.: „Akcje, które wydaje się za wkłady niepieniężne, powinny być pokryte w całości przed zarejestrowaniem spółki, akcje zaś wydane za gotowiznę powinny być płacone przynajmniej w jednej czwartej części ich wartości nominalu”. Wartość wkładów niepieniężnych i ewentualnych usług świadczonych przy zakładaniu spółki powinny być wycenione przez biegłych rewidentów. Ze względu na sposób zebrania kapitału akcyjnego możemy wyróżnić zawiązanie spółki prywatne i publiczne.

Zgodnie z art. 330 k.h. „Wpis do rejestru handlowego powinien obejmować:

- 1) firmę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa;
- 2) wysokość kapitału akcyjnego, ilość i wartość nominalną akcji;
- 3) ilość akcji uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania;
- 4) wzmiankę, jaka część kapitału akcyjnego została wpłacona przed zarejestrowaniem;
- 5) imiona i nazwiska członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki;
- 6) jeżeli przy zawiązywaniu spółki akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne, zaznaczenie tej okoliczności;
- 7) czas trwania spółki, jeżeli w myśl statutu jest ograniczony;
- 8) jeżeli statut wskazuje pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółki, oznaczenie tego pisma”.

Art. 331 § 1: „Do zgłoszenia spółki należy dołączyć:

- 1) statut;
- 2) akty o zawiązaniu spółki i objęciu akcji;
- 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że przepisane statutem wpłaty na akcje zostały dokonane i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą jej zarejestrowania jest zapewnione;
- 4) stwierdzenie ustanowienia władz spółki z wyszczególnieniem ich składu osobowego;
- 5) dowód zezwolenia i zatwierdzenia statutu przez właściwą władzę, jeżeli do powstania spółki jest to wymagane;

§ 2. W przypadku zebrania kapitału akcyjnego w drodze publicznej subskrypcji należy nadto dołączyć:

- 1) protokół zgromadzenia organizacyjnego wraz z ogłoszeniami (prospektami);
- 2) spis subskrybentów z uwidocznieniem liczby akcji, przypadających na każdego z nich i wysokości uiszczonych wpłat;
- 3) poświadczenia banków o wysokości dokonanych wpłat.

§ 3. W przypadkach w dziale niniejszym przewidzianych należy dołączyć sprawozdanie założycieli wraz z opinią biegłych rewidentów oraz sprawozdanie komisji, wybranej na zgromadzeniu organizacyjnym”.

Poprzez wpisanie do rejestru spółka nabywa osobowość prawną (art. 335 § 1 k.h.)

Art. 339 „§ 1 „Tekst akcji powinien zawierać:

- 1) firmę i siedzibę spółki;
- 2) sąd, w którym spółka jest zarejestrowana i liczbę rejestru;
- 3) datę zarejestrowania spółki i emisji akcji;
- 4) wartość nominalną, liczbę, serię, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne akcji;
- 5) przy akcjach imiennych wysokość dokonanej wpłaty;
- 6) ograniczenia co do przeniesienia własności akcji;
- 7) przepisy statutu o związanych z akcją obowiązkach do świadczeń na rzecz spółki.

§2. Akcja powinna być opatrzona pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany”.

Akcje zgodnie z art. 344. § 1 k.h. są niepodzielne, mogą jednak być np. w wyniku dziedziczenia współwłasnością łączną, trzeba jednak wyznaczyć wtedy przedstawiciela do wykonywania wspólnych praw. Posiadane akcje, poza prawem majątkowym (dającym przede wszystkim prawo do dywidendy), dają prawo do udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, prawo głosu czy prawo zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia do sądu.

Ilość i posiadacze akcji zapisani są w Księdze Akcyjnej prowadzonej przez zarząd. Zawiera ona zgodnie z art. 351 § 1 k.h. imię i nazwisko (firmę) oraz adres (siedzibę) posiadacza akcji lub świadectwa tymczasowego (art. 346 § 1 wydane na dowód częściowej wpłaty przed pełnym pokryciem akcji na okaziciela – przyp. aut.), wysokość dokonanych wpłat, tudzież wzmiankę o przeniesieniu akcji lub świadectwa tymczasowego na inną osobę wraz z datą wpisu”.

Naturalną cechą akcji jest możliwość ich zdobywania (art. 348 §1 k.h.), można jednak w statucie uzależnić zbywanie akcji (imiennych i świadectw tymczasowych) od zezwolenia spółki (z wyłączeniem ograniczeń w zakresie akcji na okaziciela). Do skutecznego zbycia akcji imiennych i świadectw tymczasowych poza przekazaniem akcji konieczne jest pisemne oświadczenie o jej zbyciu (art. 350 k.h.) w przeciwieństwie do akcji na okaziciela, których zbywanie odbywa się przez wręczenie. Art. 349 k.h. dopuszcza możliwość ograniczenia zbywalności akcji polegającą na zawarciu umowy pomiędzy akcjonariuszami. Umowa ta skutkuje wyłączeniem między akcjonariuszami – tzw. winkulacja akcji (łac. vinculum – węzeł, vinculatio – zawiązanie).

Władze spółki akcyjnej:

- 1) zarząd (kieruje spółką i reprezentuje ją na zewnątrz);
- 2) rada nadzorcza (jest organem wykonującym stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach działalności przedsiębiorstwa);
- 3) komisja rewizyjna (kompetencje RN);
- 4) walne zgromadzenie akcjonariuszy (najwyższy organ spółki, podejmujący decyzje poprzez uchwały na posiedzeniach zwyczajnych i nadzwyczajnych).

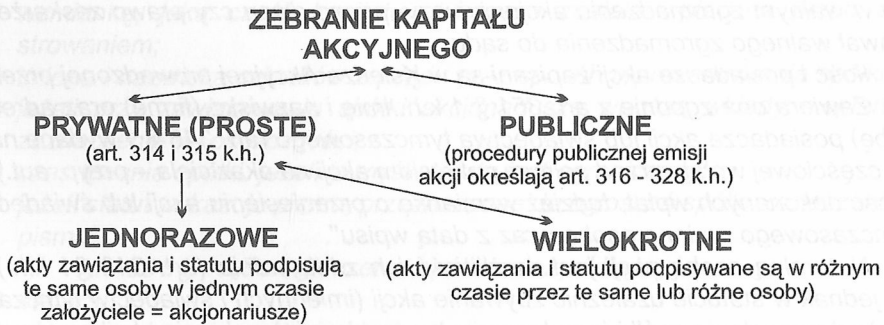
Zarząd: art. 366: „§ 1 Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków. § 2. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród akcjonariuszy lub

spoza ich grona. § 3. Członków zarządu wybiera walne zgromadzenie, jeżeli statut nie stanowi inaczej”.

Rada nadzorcza (komisja rewizyjna): art. 377 § 1: „Spółka akcyjna powinna mieć radę nadzorczą, bądź komisję rewizyjną, bądź, jeżeli statut tak stanowi obie te władze. Jeżeli jednak kapitał akcyjny wynosi ponad 500 000 PLN, spółka musi mieć radę nadzorczą.

Walne zgromadzenie: art. 388 „Uchwały walnego zgromadzenia oprócz innych spraw wymienionych w dziale niniejszym lub statucie wymagają:

- 1) rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 2) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązywaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na nim prawa użytkowania;
- 4) zbycie nieruchomości fabrycznych spółki;
- 5) emisja obligacji”.

Najwięcej zmian wprowadzono w odniesieniu do spółki akcyjnej. Niewątpliwie podyktowane to jest faktem, iż ta forma prawna na przestrzeni ostatniego półwiecza uległa największym zmianom, u nas zaś nadal obowiązuje kodeks handlowy z 1934 r. Najważniejszą zmianą w zakresie zawiązania jest odstępianie od sukcesywnego trybu zawiązania spółki i wprowadzenie uproszczenia w zakresie zawiązania spółki. Do innych ważniejszych zmian należy zaliczyć: możliwość zawiązania spółki przez jedną osobę, wydłużenie terminów niesienia aportów, przy podwyższaniu kapitału zakładowego dopuszczenie widelkowego (maksymalnego lub minimalnego) kapitału zakładowego, uproszczoną procedurę likwidacji dotyczącą spółki w organizacji. W zakresie zmiany uprawnień i obowiązków akcjonariusza jako najważniejsze należy uznać: możliwość zaliczkowej wypłaty dywidendy, akcje „nieme”, unieważnienie akcji, możliwości w zakresie nabywania i obejmowania akcji własnych spółki. Jeżeli chodzi o organy spółki, z dotychczasowych: walnego zgromadzenia, zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej pozostawiono

trzy pierwsze, stojąc na stanowisku, że komisja rewizyjna w praktyce uległa całkowitemu zanikowi, a jej powoływanie sprowadzało się do tworzenia organu podobnego w swym charakterze do rady nadzorczej.

Harmonizacja przepisów kodeksu spółek handlowych z prawem UE

Powołując się na autorytet (Komitet Integracji Europejskiej) w zakresie badań zgodności przepisów z prawem unijnym, należy zaznaczyć, iż przedstawiony wyżej projekt został pozytywnie oceniony co do zgodności z prawem Unii. Jednym z podstawowych założeń przedstawionego projektu prawa spółek handlowych jest dostosowanie polskich rozwiązań dotyczących spółek handlowych do wymogów stawianych przez dyrektywy prawa Unii Europejskiej. Stosownie do art. 44 TWE w związku z ewentualnym przyjęciem naszego kraju do wspólnoty zobowiązaliśmy się do wprowadzenia jednolitego charakteru prawa spółek, umożliwiającego swobodne działanie podmiotów gospodarczych na terenie naszego kraju. Bazując na wybranych przykładach przedstawię związki, jakie wystąpiły w zakresie dostosowywania naszego prawa handlowego do wymogów Unii Europejskiej:

- 1) Zapewnienie zasad wolności i swobody przepływu kapitału w stosunkach z państwami UE i OECD.
- 2) Dostosowanie przepisów w zakresie ogłoszeń pochodzących od spółki, aportów, jednakowego traktowania akcjonariuszy i nieważności spółki.
- 3) Ustalenie, jakie kwalifikacje musi mieć członek organu spółki.
- 4) Określenie relacji pomiędzy spółką dominującą a zależną.
- 5) Rozstrzygnięcie kwestii „nieważności” spółki w przypadku jej zarejestrowania.
- 6) Rozszerzenie zakresu swobody umów.
- 7) Zwiększenie minimalnego kapitału dla spółek z osobowością prawną.